

6. Для того, чтобы Украине не выпасть из глобального рынка, необходимо искать и запускать схемы работы наукоёмких инноваций в экономике, а не держаться лихорадочно за сырьевую ориентацию собственного экспорта. Учитывая события конца 2008 года и теперешнее состояние с энергообеспечением отраслей экономики нашей страны, прежде всего предприятий металлургической и химической промышленности, первоочередное внимание следует уделить разработке энергосберегающих технологий и альтернативных существующим источникам энергии.

7. Чтобы избежать обвала финансовой пирамиды, с учётом мнения экспертов, Нацбанку Украины необходимо срочно запустить процесс кредитования экономики, который возобновит приток доходов в коммерческие банки.

Источники и литература

1. Кондратьев Н.Д. Проблемы экономической динамики / Н. Д. Кондратьев. – М.: Экономика, 1989. – 173 с.
2. Устиан И. Экономическая динамика в свете «больших циклов» Н.Д. Кондратьева / И. Устиан // Экономист. – 1998. – № 9. – С. 68-76.
3. Фостер Р. Обновление производства атакующие выигрывают Пер. с англ. / Общ. Ред. и вступ. ст. В.И. Данилова-Данильяна / Р. Фостер -М.: Прогресс, 1987. – 272 с.

Пилипенко В.В.

УДК 336:339

НАЦІОНАЛЬНИЙ ВАЛЮТНИЙ РИНОК В КОНТЕКСТІ СВІТОВОГО ЕКОНОМІЧНОГО ПРОСТОРУ

Глобалізація та інтеграція світової економіки є двома важливими факторами, які визначають розвиток світового господарства. Вони і надалі впливатимуть на торгівлю, фінансові потоки, глобальне навколишнє середовище, а тому вимагають пошуку динамічної рівноваги як на міжнародному, так і на субнаціональному рівнях.

Процес інтеграції як економічне явище є об'єктивним наслідком посилення взаємозалежності процесів економічного життя. Глобалізація валютних та фінансових потоків змушує відкриті економіки країн оцінити можливості використання валютного регулювання як елементу економічної політики. Глобальні ринки створюють нові можливості для зростання ефективності міжнародного та національного бізнесу.

Актуальність. На сьогоднішній день актуальним завданням країн є не лише простий пошук джерел капіталу чи фінансових ресурсів, а й розробка широкомасштабної взаємопов'язаної системної моделі, яка сприяла б ефективній віддачі залучених коштів від моменту вибору та визначення пріоритетних напрямів вкладання капіталу до механізмів забезпечення їх ефективності.

Метою даної статті є спроба аналізу сучасного стану валютного ринку України, виявлення основних тенденцій валютної політики, зокрема в області регулювання валютного курсу та визначення основних критеріїв вибору найбільш прийняттого режиму валютного регулювання на даному етапі.

Проблемам дослідження валютного ринку присвячено праці російських та вітчизняних вчених: О.Киреева, Л.Красавіної, Д.Лук'яненка, В.Будкіна, Б.Губського, Ю.Пахомова, Є.Савельєва, А.Гальчинського, А.Філіпенка, Ю. Блащук, С. Михайліченко та ін.

Успішний розвиток валютних відносин можливий за умови існування особливого ринку, на якому можна вільно здійснювати операції по купівлі-продажу валюти. Без такої можливості економічні контрагенти просто не змогли б реалізувати свої валютні відносини - не мали б іноземної валюти для здійснення своїх зовнішніх зобов'язань, не могли б перетворити одержану інвалютну виручку в національні гроші для виконання своїх внутрішніх зобов'язань. Такий ринок заведено називати валютним.

Проте на валютному ринку купують і продають валюту не тільки для здійснення платежів, а й для інших цілей: для спекулятивних операцій, операцій хеджування валютних ризиків тощо. Причому ці операції набувають все ширшого розмаху, що виводить валютний ринок за межі простого додатку до міжнародних розрахунково-платіжних відносин і надає йому статусу відносно самостійної економічної структури.

Валютний ринок має власну інфраструктуру і широко розвинуту систему сучасних комунікацій, що забезпечують оперативний зв'язок між усіма суб'єктами ринку не тільки в межах окремих країн, а й у світовому масштабі. Залежно від організації торгівлі валютний ринок поділяється на біржовий і позабіржовий. На біржовому ринку торгівля валютою здійснюється організовано на спеціальному "майданчику", який називається валютною біржею. Хоч біржі звичайно не є комерційними підприємствами, проте за свої послуги вони стягують вагомі комісійні. Тому суб'єкти валютного ринку все менше звертаються до послуг традиційних бірж, і вони поступово згортають свою діяльність.

Формування світового ринку, розвиток регулярних міжнародних економічних зв'язків, поширення кредитних засобів міжнародних розрахунків, посилення концентрації банківського капіталу стали важливими передумовами виникнення у XIX столітті та подальшого розвитку валютних ринків.

У другій половині XX століття всі моделі і прогнози функціонування валютних ринків базувалися на лінійній парадигмі в основу якої покладено гіпотезу ефективного ринку. Концептуальною основою даної теорії є положення про те, що в цінах уже врахована вся публічна інформація, відображена як загальноекономічна, так і цінова історія, а ціновий зсув відбувається тільки тоді, коли з'являється нова інформація.

Національна валютна система є органічною частиною системи грошових відносин окремих держав. Її функціонування регулюється національним законодавством. На його основі встановлюється механізм взаємодії національних і світових валют, спосіб їх конвертованості, рейтинг та механізм регулювання валютних курсів, формування та використання міжнародної валютної ліквідності, золотовалютного запасу, кредитних ресурсів тощо. До складу національних валютних систем сходять відповідні інфраструктурні ланки - банківські та кредитно-фінансові установи, біржі, спеціальні органи валютного контролю та інші державні і приватні інститути.

За сучасних умов в українській економіці існує достатньо сформований валютний ринок, який має необхідні атрибути та, за оцінкою фахівців, досить дійовий механізм валютного регулювання. Операції з іноземною валютою на території України здійснюються відповідно до Декрету Кабінету Міністрів України "Про систему валютного регулювання та валютного контролю" та інших документів, які чітко визначають та регламентують дії учасників валютного ринку щодо проведення валютних операцій. НБУ цілеспрямовано та зважено впливає на валютні курси, проводить політику, спрямовану на збереження сприятливих умов для кредитної підтримки банківською системою процесів економічного розвитку з одночасним запобіганням утворенню монетарних ризиків для цінової стабільності [1].

Валютно-курсова політика Національного банку України ґрунтується на принципах, визначених в Меморандумі про економічну та фінансову політику та передбачає послідовне запровадження гнучкого курсоутворення, посилення прозорості валютних інтервенцій з одночасним підвищенням питомої ваги валютних аукціонів, визначення офіційного курсу гривні за результатами торгів на міжбанківському валютному ринку, дотримання критеріїв ефективності, включаючи нижню межу щодо рівня чистих міжнародних резервів [3].

С початку 2009 року на валютному ринку спостерігалось поступове зменшення дефіциту іноземної валюти. Так, на міжбанківському сегменті її щоденна пропозиція збільшилася відносно листопада 2008 року на 10,6%, тоді як середньоденні обсяги валютного попиту зменшилися на 4,5%. Це сприяло зниженню дефіциту безготівкової іноземної валюти, дозволивши Національному банку України зменшити у грудні та січні 2009 р. обсяг своїх від'ємних інтервенцій – відповідно до 2,8 млрд. дол. та 874 млн. дол. США. При цьому офіційний курс гривні до долара США протягом грудня 2009 року змінився від 6,7418 до 7,70 грн./дол. США, а у січні – не змінювався. Рис. 1.

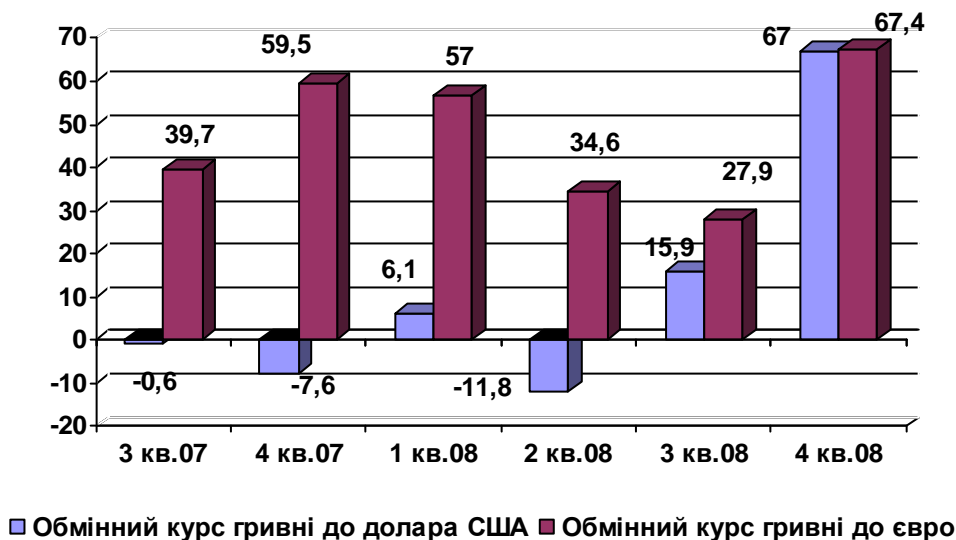

Рис. 1. Динаміка обмінного курсу гривні [4]

Обсяг міжнародних резервів за станом на початок 2009 дорівнює 29 465,7 млн. дол. США (в еквіваленті), що на 24% перевищує монетарну базу. Національним банком на кінець грудня дотримано кількісний критерій ефективності щодо нижньої межі чистих міжнародних резервів. Так, їх обсяг за станом на 01.01.2009 дорівнював 27811,3 млн. дол. США, що на 1111,3 млн. дол. США перевищував встановлений на цей період критерій ефективності (26 700 млн. дол. США).

На готівковому сегменті у грудні 2009 року середньоденні обсяги пропозиції іноземної валюти збільшилися на 39,7% при скороченні попиту на неї на 56%. При цьому обсяг чистого попиту на іноземну валюту зменшився до 49 млн. дол. США проти 2342 млн. дол. США у листопаді. Середньозважений курс гривні за операціями з продажу банками готівкових доларів становив 7,8175 грн. дол. США проти 6,0287 грн./дол. США у листопаді 2008 року.

Різка реальна девальвація гривні з серпня 2008р. може чинити тиск на подорожчання реального обмінного курсу гривні у подальшому. При цьому монетарна політика повинна вирішувати, чи це буде відбуватися за рахунок номінального подорожчання гривні, за рахунок зростання цін або комбінації обох цих процесів. Рис.2.

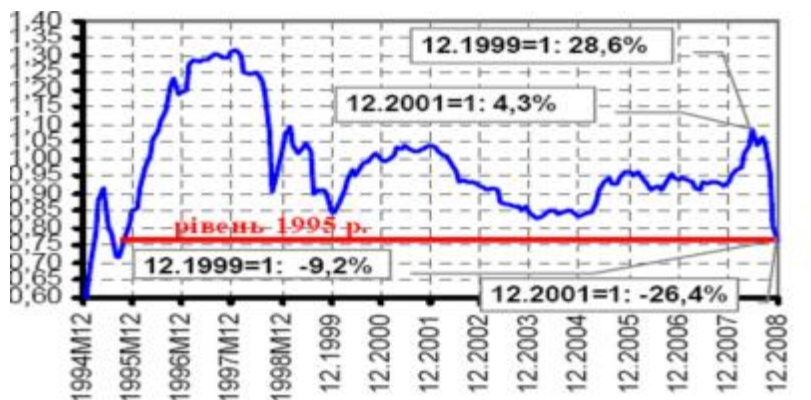

Рис. 2. Индекс реального эффективного обменного курса гривні в 2000 - 2008 рр. (12.2000=1) [4]

За сучасних економічних умов, ускладнених світовою фінансовою кризою, національний валютний ринок переживає далеко не найкращі часи. Співвідношення гривні і долара хвилює не тільки професіоналів, а й широкі верстви населення України. Проте, крім дій Національного банку України, на валютні курси в Україні впливають і події світових валютних ринків. У найближчій перспективі валютний ринок буде підданий ще більшому дисбалансу, оскільки погіршаться темпи економічного зростання як на світовому рівні, так і в межах нашої держави.

На функціонування валютного ринку вельми активно впливає стан макросередовища, коливання ділової активності та нестабільність в країні. Тому необхідно формувати заходи щодо регулювання валютного ринку з урахуванням усіх чинників впливу, загальнонаціональної програми економічного розвитку держави.

Джерела та література

1. Дахно І.І. Світова економіка: навчальний посібник / І. І. Дахно – Київ: ЦНЛ, 2006. – 320с.
2. Журавка Ф.О. Вплив девізної політики НБУ на обмінний курс гривні / Ф. О. Журавка // Фінанси України. – 2008. – № 5. – С. 154-160.
3. Чухно А.А. Природа сучасних грошей, кредиту та грошово-кредитної політики / А. А. Чухно // Актуальні проблеми економіки. – 2008. – № 9. – С. 184-189.
4. www.bank.gov.ua – Офіційний сайт Національного банку України

Цветкова В.В.

УДК 338.487-021.338

РОЛЬ СТАНДАРТИЗАЦИИ И СЕРТИФИКАЦИИ В УПРАВЛЕНИИ КАЧЕСТВОМ ГОСТИНИЧНЫХ УСЛУГ

Постановка проблемы. Во времена СССР управление качеством продукции и услуг осуществлялось в масштабе всего народного хозяйства на основе Единой системы государственного управления качеством продукции, все уровни которой были построены на единых принципах и взаимоувязаны между собой, обеспечивая скоординированные действия органов управления для решения задач планомерного обеспечения всемерного использования научно-технических, производственных и социально-экономических возможностей для достижения постоянных высоких темпов улучшения всех видов продукции и услуг в интересах повышения эффективности общественного производства, наиболее полного удовлетворения потребностей населения, народного хозяйства.

В рамках действовавшей системы министерствами и ведомствами, территориальными органами управления, объединениями и предприятиями проводились мероприятия по совершенствованию механизма управления, улучшению взаимодействия отраслей и межотраслевых органов для обеспечения качества, а так же по созданию, дальнейшему развитию и техническому оснащению систем управления качеством продукции и услуг. Основу системы составлял Государственный комитет СССР по управлению качеством продукции и стандартам.

Производитель гостиничных услуг должен приложить все возможные усилия по созданию отношений доверия между ним и потребителем. Именно такой подход был положен в основу принятого европейским сообществом документа – Глобальной концепции законодательного обеспечения качества товаров и услуг на европейском рынке. В ее основу заложены принципы, предусматривающие сочетание внутреннего и внешнего управления на всех фазах, начиная с разработки услуги.

Цель данной статьи. Выяснить роль стандартизации и сертификации в управлении качеством гостиничных услуг в Украине.

Добровольная сертификация не позволила реализовать единый подход к регулированию качества гостиничных услуг, так как во многом касалась параметров, не включенных в обязательную номенклатуру и определяемых заявителем. В свою очередь параметры обязательных составляющих гостиничной услуги контролировались, что имеет место и в настоящее время, на соответствие нормативно-техническим